

Pous de glaç de Mogoda

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Plaça del Molí (Mogoda)

Coordenades:

Latitud: 41.53007
Longitud: 2.1964
UTM Est (X): 432960
UTM Nord (Y): 4597914

Classificació

Número de fitxa: 08260 - 28
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern
Segle: XVIII
Any: 1718
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Envoltat de tanques metàl·liques i de fusta. Rehabilitació dels anys 90.
Protecció: Legal i física
Observacions protecció: Pla Especial Protecció Patrimoni Arquitectònic
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Generalitat de Catalunya - INCASOL
Fitxes associades:
[Molí de Mogoda](#)
Autoria de la fitxa: Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dt., 28/04/2009 - 02:00

Descripció

Els Pous de glaç de Mogoda, es troben situats a la plaça del molí de Mogoda, a pocs metres de l'antic molí de Mogoda, actualment en runes. Des del nucli urbà l'accés a Mogoda es fa des d'una rotonda situada entre les avingudes Onze de setembre i avinguda Mossèn Jacint Verdaguer. Si es continua cap a llevant per l'avinguda Onze de setembre es troba una segona rotonda on cal trencar a la dreta. Seguint la pista arribem pel camí la Bòbila Bellsolà al nucli de Mogoda. Els pous es troben al nord-oest del nucli de Mogoda. Aquest nucli es troba al sud-est del nucli urbà, entre la riera de Caldes, la carretera de Caldes i la línia de Renfe Mollet-Papiol.

Els pous de Mogoda estan formats per dues construccions de planta circular, secció cilíndrica i volta en cúpula. El pou més gran sabem que ja estava construït l'any 1718. El pou petit situat just al costat de ponent, és el que es veu primer, es va realitzar a l'any esmentat. Es tracta de construccions soterrades, obrades amb còdols barrejats amb maons i lligam de morter de calç.

El pou petit conserva la volta en cúpula, amb una part descoberta protegida per una reixa metàl·lica. A la part inferior, del parament exterior no soterrat s'hi observa una obertura d'accés al pou. Quan el pou estava en funcionament, una vegada carregat, es tapaven les obertures amb lloses, portes, pedres, etc.

El glaç natural s'obtenia de fonts i mines pròximes que durant l'hivern quedaven glaçades, o bé de basses de poca fondària i de grans dimensions construïdes expressament. En el que és ara un camp de futbol, hi havia l'antiga bassa del Moli de Mogoda, que també hauria servit per a tal fi.

Observacions:

Puntualment alguns diumenges el Grup Pro-Arqueologia organitza visites guiades als pous de glaç de Mogoda.

Sense senyalització informativa.

Les coordenades corresponen al pou gran, que és el de fet que apareix topografiat en tots els mapes.

Les coordenades del pou petit són: x: 433049.96; Y: 4598110.86; Z: 67m snm.

Història

Pous de glaç de Mogoda (CANYAMERES, 2009: 116-118). Els pous de glaç formen part d'aquell grup d'estructures de l'àmbit rural que com diria l'expressió popular: fan de mal conèixer. Generalment han deixat poc rastre escrit. Esbrinar la seva cronologia per la via dels documents resulta força complicat, i en la majoria de casos no hi ha resultats. S'ha de tenir en compte que hi ha moltes zones límit pel que fa a hores de fred, ja que normalment aquestes estructures productives es situen en zones de major alçada, a la muntanya i a les planes interiors, àrees més fredes que la plana del Vallès.

Tant els pous de Sant Oleguer i Ribatallada a Sabadell com els de Mogoda o can Donadeu aprofiten el diferencial tèrmic que hi ha al Ripoll i el Baix Vallès durant l'hivern i que predisposa a patir més intensament les situacions d'inversió tèrmica i per tant glaçades més fortes. Un dels factors determinants per a la ubicació de pous de glaç era la distància als possibles centres de consum. En el cas dels pous del Vallès això no era cap limitació, sinó més aviat un avantatge. La limitació venia donada per les hores de fred. Un mínim de fred suficient per "empouar" garantia uns menors costos, donada la proximitat a centre de consum com la ciutat de Barcelona".

Hom està d'acord que si bé la tècnica de la conservació de la neu i el glaç és coneguda des de l'antiguitat, però no és fins l'època moderna i especialment als segles XVII i XVIII quan a casa nostra podem parlar d'una indústria de l'obtenció, la conservació, el transport i el consum de glaç. En aquest sentit, les dades que tenim dels pous de glaç de Mogoda són del segle XVIII. El pou de glaç gran de Mogoda ja estava construït l'any 1718 i aquest mateix any es començava a fer el pou petit: "També y tenim un pou de glas gran que est

any se ha tret que era ple, aventlo començat de traure a 10 de juny y averlo acabat de traure a tres de juliol, 1233 cargas. Constant les cargas del 9 de juny, a 9 sous la carga, y les de juliol a 10 sous. Se ha tret 559 lliures. Sense 10 carregas que se'n tragué per nosaltres, y quatre sen da de limosna als Pares Capuchins de Barcelona. Les 1015 càrregas a 9 sous valen 456 lliures (...) Est any (1718) se fa lo altre pou petit," El més d'octubre de 1774, dos regidors de Barcelona, el marquès de Lló (Domènec de Mota i d'Arenys) i Francesc de Portell, acompanyats dels experts Joan Soler i Lluís Sadurní Galí, visitaren diversos pous de glaç dels Vallès i el Maresme per encàrrec del consistori barceloni, amb l'objectiu d'estudiar les possibilitats de subministrament de glaç a la ciutat. En l'informe fan referència als dous pous de Mogoda a més de diverses consideracions que ratifiquen el que s'ha dit a l'inici sobre hores de fred al Vallès, i costos de transport.

Bibliografia

CANYAMERES, Esteve (2009). Masos, masies i masoveries. Estudi de l'agricultura de Santa Perpètua de Mogoda i Santiga (segles XI-XX). Edita: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda.

